

Prehistorie en oudheid

2 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het debat over de vraag of natuurverschijnselen te verklaren zijn vanuit de invloed van goden of vanuit de natuurwetenschappen 1
- Epicurus kiest voor de (natuur)wetenschappelijke benadering, want hij bekritiseert het aannemen van een enkelvoudige verklaring, terwijl de feiten op verschillende oorzaken wijzen / want hij wil geen keuze maken voor één verklaring als hij die keuze niet kan ondersteunen met bewijzen 2

3 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

De Vrede van Apamea maakte deel uit van de groei van het Romeinse Imperium (een ontwikkeling in die tijd), want de bepalingen van de vrede zijn erop gericht belemmeringen voor die groei weg te nemen, bijvoorbeeld (één van de volgende):

- de bepaling dat Antiochus zijn legers uit Europa weg moest halen, had tot gevolg dat de Romeinen daar konden oprukken;
- de bepaling dat hij slechts twaalf oorlogsschepen mocht houden, had tot gevolg dat de Romeinen hun macht rond de Middellandse Zee konden versterken;
- het inleveren van alle olifanten had tot gevolg dat de militaire kracht van de Seleuciden afnam.

Opmerking

Alleen als een bepaling uit de Vrede van Apamea gecombineerd wordt met een juiste uitleg, worden 2 scorepunten toegekend.

4 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Vanaf de laat-Romeinse tijd worden landarbeiders meer en meer aan de grond gebonden / worden slaven horigen omdat zij aan de grond worden gebonden 1
- wat verklaard kan worden vanuit 'de vrijwel volledige vervanging in West-Europa van de agrarisch-urbane cultuur door een zelfvoorzienende agrarische cultuur, georganiseerd via hofstelsel en horigheid' (of een omschrijving daarvan) 1
- waarbij de op slavernij gebaseerde Romeinse landgoederen/latifundia worden vervangen door het hofstelsel (met horigheid) / door een stelsel waarin vrije boeren/pachters horigen worden 1